

Dalarnas Miljö
& Energiförbund

org.nr. 222000-0877

Delårsbokslut 2019-08-31

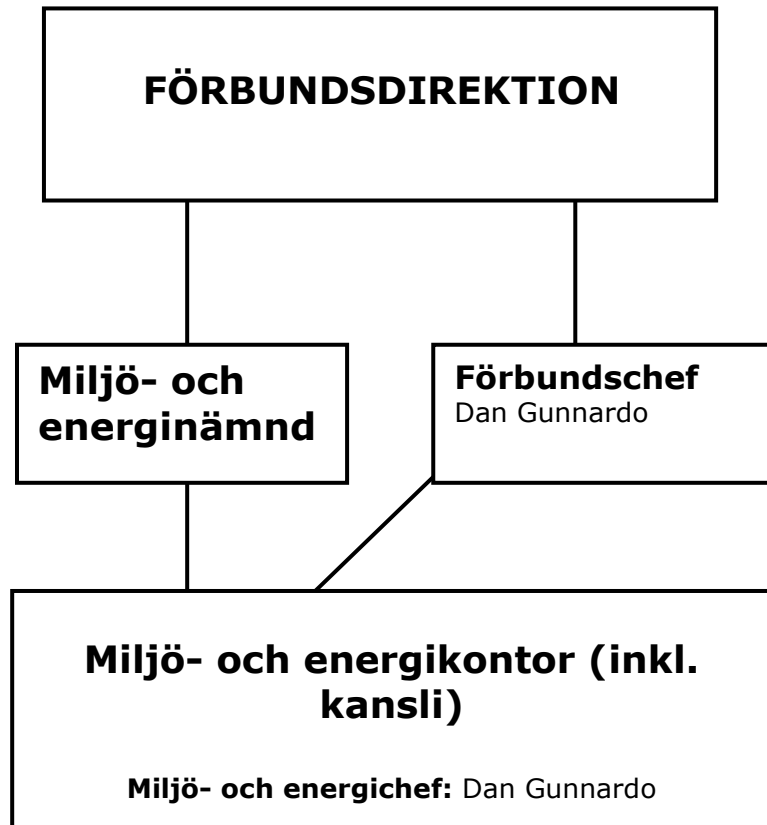

Innehållsförteckning

	Sida
INLEDNING	
Organisationsplan	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet	3
Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning	4
Ekonomisk översikt och analys	5
Personalredovisning	5
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	
Miljö- och energikontoret	5
EKONOMISK REDOVISNING	
Resultaträkning	21
Balansräkning	22
Finansieringsanalys	23
Notförteckning	24
Redovisningsmodell och redovisningsprinciper	28

Organisationsplan

Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet

Översikt

Föreliggande dokument utgör delårsbokslut för miljö- och energiförbundet. Förbundet har följande inriktning:

- Förbundets operativa samverkansområde är inriktat mot miljö- och energifrågor.
- Förbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.

Förbundet har två politiska nivåer enligt följande:

- Förbundsdirektionen: Direktionens roll regleras i förbundsordningen. Direktionen fastställer budgetram utifrån den ram som medlemmarna enats om. Direktionen fastställer också inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.
- Miljö- och energinämnden: Nämndens roll regleras i nämndens reglemente. Nämnden ansvarar för det lagreglerade arbetet inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontroll. Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom miljö- och energikontoret och har med vissa undantag (faller då på direktionen) även personal- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och är utformad enligt följande (se även organisationschema ovan):

- Miljö- och energikontor: Här finns miljö-/energi- och klimatstrategier, samordnare, miljö- och hälsoskyddsinspektörer, livsmedelsinspektörer samt kansli. Personalen arbetar med såväl myndighetsfrågor, strategiska frågor och administration. Förbundschefen är tillika miljö- och energichef.

Löne- och ekonomiadministration (stöd vid bokslut, budget, ekonomiuppföljning, löneadministration), HR-stöd och IT-stöd köps externt av Melleruds kommun.

Måluppfyllelse

Uttalade mål finns för förbundets operativa verksamheter, dessa kommenteras under respektive verksamhetsbeskrivning.

Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. För oss betyder det att vi ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland våra chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från våra uppdragsgivare.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

Vi kan konstatera att förbundet för delåret 2019 har budgetavvikelser inom verksamheterna;

- Miljö- och energikontoret (inkl. kansli) visar på en budgetavvikelse på + 486 tkr

Personalredovisning

Antal anställda

	2019-08-31		2018-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Miljö- och energikontor inkl kansli (fast anställda)	22	5	23	6
Hållbar Utveckling Väst*	-	-	16	12
Summa	22	5	40	18

* Hållbar Utveckling Väst har från och med 2019 övergått till ny huvudman (Innovatum)

Verksamhetsbeskrivning miljö- och energikontoret

Miljö och energikontoret

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010

Belopp i tkr	Delår 201908	Budget 201912	Prognos 201912	Bokslut 201812
Verksamhetens intäkter	11 400	16 883	16 787	17 301
Intäkter kalkning	2 071	0	2 071	3 899
Finansiella intäkter	2	0	0	2
Summa intäkter	13 473	16 883	18 858	21 203
Kostnader				
Personalkostnader	9 120	14 253	13 680	13 907
Övriga kostnader	1 850	2 856	2 900	3 149
Kostnader kalkning	2 241	0	2 241	4 008
Finansiella kostnader	2	0	0	17
Summa kostnader	13 213	17 109	18 821	21 081
Årets resultat	260	-226	37	122

Ekonomi/finans

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1010

Belopp i tkr	Delår 201908	Budget 201912	Prognos 201912	Bokslut 201812
Verksamhetens intäkter	2 979	1 226		4 418
Finansiella intäkter				
Summa intäkter	2 979	1 226	0	4 418
Kostnader				
Personalkostnader	-109			-131
Övriga kostnader	2 265	1 226		4 543
Finansiella kostnader	823			6
Summa kostnader	2 979	1 226	0	4 418
Årets resultat	0	0	0	0

Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och energikontorets verksamhet bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalssland, förutom Åmål och omfattar ca 22 heltidstjänster. Dalsslands miljö- och energiförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljö- och energistrategiskt arbete bidra till ett hållbart samhälle. Nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljökontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljö- och energistrategiska arbetet. Det energi- och klimatstrategiska arbetet samt energi- och klimatrådgivningen innefattar även Åmåls kommun.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under året.

- Hållbar Utveckling Väst överfördes vid årsskiftet 2018/2019 till den nya huvudmannen Innovatum AB. Slutredovisningen av de ekonomiska förhållandena mellan Innovatum AB och DMEF är ännu inte helt klarlagda. Ett arbete pågår kring detta under 2019.
- En ny miljö- och energinämnd samt en ny förbundsledning tillträdde under 2019. Detta innebar ett flertal nya ledamöter vilket har krävt utbildnings- och informationsinsatser.
- Rekryteringsarbete har skett på grund av att två personer (en energi- och klimatstrateg samt en miljö- och hälsoskyddsinspektör) slutat samt på grund av tre föräldraledigheter. Samtliga tjänster har återbesatts.

- Förbundschefen har genomfört löneöversyn inkluderande löneförberedande samtal med samtliga medarbetare.
- Miljökontoret medverkar i arbetet med VA-planer i samtliga fyra kommuner (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud).
- Miljö- och energikontoret medverkar i Melleruds kommuns och Dals-Eds kommuns arbete med nya översiktsplaner.
- Miljö- och energikontoret har fortsatt tagit initiativ till att utveckla samverkan med kommunerna. Detta har resulterat i att flera samverkansforum upprättats. Miljö- och energikontoret arbetar för att utveckla detta vidare.
- Miljö- och energikontoret har tillsammans med andra aktörer sökt och erhållit medel till ett flertal projekt rörande vattenkvalitet, areella frågor, energi- och klimatfrågor samt kretsloppsfrågor.
- Miljö- och energikontoret har fått lägga betydande resurser för hantering av ärenden rörande bland annat farligt avfall, förorenad mark och nedskräpning.
- Miljö- och energikontoret arbetar med att utveckla systematiken kring arbetsmiljöfrågor.
- Miljö- och energikontoret har omarbetat sin hemsida så att den på ett bättre sätt anpassas till besökare.

Ekonomisk analys

Den positiva budgetavvikelsen för delåret beror på att hela bidraget för energi- och klimatrådgivningen (från energimyndigheten) 2019 redan betalats ut. Prognosen avseende helåret pekar på en positiv budgetavvikelse på drygt 260 tkr. Det finns dock vissa osäkerheter kring helårsprognosen som beror på hur snabbt personalvakanser under hösten kan återbesättas.

Det bör påpekas att det fortfarande finns ekonomiska transaktioner som inte är reglerade till följd av att HUV:s verksamhet har övergått i Innovatum AB:s regi. Dessa ekonomiska transaktioner ingår inte i delårsbokslutets resultatredovisning, men avses regleras i helårsbokslutet.

Mål och måluppfyllelse – övergripande mål

Följande övergripande mål har varit vägledande för miljö- och energinämndens och miljö- och energikontorets beslut och verksamhet:

- 1.** Arbeta för ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. En hållbar utveckling innebär en utveckling som möter människors behov idag utan att begränsa möjligheterna att möta framtida generationers behov.
Måluppfyllelse: DMEK har tillsammans med kommuncheferna under våren arbetat fram processen för det förbunds-/kommungemensamma arbetet med att ta fram en hållbarhetskompass - en gemensam färdriktning för hållbarhet hos de fyra förbundskommunerna. Processen utgår från FN:s hållbarhetsmål.
- 2.** Verka för att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljö- och energikontorets, förbundets och kommunernas verksamheter.
Måluppfyllelse: De nationella och regionala miljömålen används som en mycket viktig faktor i miljö- och energinämndens arbete med verksamhetsplanering och

resursbehovsutredning. De utgör också en utgångspunkt i det miljö- och energistrategiska arbetet. FN:s hållbarhetsmål ingår också i detta arbete.

3. Tillsynen ska vara effektiv, kvalitetssäkrad, riskbaserad och i ökande grad avgiftsfinansierad.

Måluppfyllelse: Miljö- och energikontoret arbetar ständigt för att förstärka dessa faktorer. Samtliga objekt där regelbunden tillsyn/kontroll bedrivs är riskklassade. Uppföljning sker av utförd tillsyn i relation till avgift. Miljö- och energikontoret medverkar i SKL:s Insiktsundersökning tillsammans med Dals-Eds och Bengtsfors kommuner.

4. God service ska ges till allmänheten och administrationen ska vara smidig inom Dalslands miljö- och energikontor.

Måluppfyllelse: Väl utvecklad information om resp. handläggares arbetsuppgifter har lämnats till kommunens växelfunktionerhar omarbetats för bättre anpassning till besökare. Miljö- och energikontorets facebookside uppdateras regelbundet. Personalen är utbildad och utbildas i frågor rörande bl.a. service och bemötande. Ny personal har gått utbildning i service och bemötande i myndighetsrollen. Dialoger pågår med kommunerna kring hur samverkan mellan miljö- och energikontoret och kommunerna kan utvecklas

5. Miljö- och energinämndens verksamhet ska ha hög trovärdighet och ses som en kunskapsresurs i samhället samt vara den naturliga parten när allmänheten eller verksamhetsutövaren söker information angående lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor.

Måluppfyllelse: Miljö- och energikontorets medverkan i projektet Tillsyns Utveckling Väst har stärkt kontorets kompetens ytterligare. Hemsidan har omarbetats för bättre anpassning till besökare. Facebookside uppdateras regelbundet. Kontinuerlig kompetensutveckling är nödvändig då arbetsområdet är komplext. Behovet av kompetensutveckling klargörs bl.a. vid de regelbundna medarbetarsamtalen. Miljö- och energikontoret medverkar aktivt i Miljösamverkan Västra Götalands projekt.

Mål- och måluppfyllelse samt status för den myndighetsrelaterade tillsynen

Verksamhetsplanen 2019 för det myndighetsreglerade arbetet har utformats efter SKL:s behovsanpassade tillsynsmodell. Tillsynen har därigenom delats in i följande delar:

- Styrd tillsyn: Tillsyn av tillstånds- och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter, anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter samt planerad livsmedelskontroll. Verksamheter inom den styrda tillsynen har en fast årlig tillsyns-/kontrollavgift.
- Behovsprioriterad tillsyn: Här ingår tillsyn av miljöfarliga verksamheter och hälsoskyddsverksamheter utan fast årlig avgift. Andra tillsynsområden är exempelvis; tillsyn av enskilda avlopp, förorenade områden, radon, PCB och strandskydd. Tillsynen anpassas utifrån behov.

- Händelsestyrd tillsyn: Innefattar inkommande ärenden som exempelvis; ansökningar om tillstånd, anmälningsärenden, klagomål, dispenser. Uppföljande tillsyn/kontroll utifrån brister i den planerade tillsynen/kontrollen innefattas också.
- Skattefinansierad tillsyn: Obligatoriskt arbete som inte kan finansieras genom avgifter och innefattar t.ex.; remisser, sanktionsavgifter, åtalsanmälningar, ogrundade klagomål, inventeringar, utredningar inom t.ex. förorenade områden, information och rådgivning. Den skattefinansierade tillsynen innefattar också DMEK:s medverkan i kommunernas planarbete (ÖP, DP, VA-plan, avfallsplan etc.)

Styrd tillsyn

Tillsynen ligger i huvudsak i fas med verksamhetsplanen. På grund av vakanser under året inom livsmedelskontrollen kan vissa omprioriteringar behövas under resten av året för att hinna med den planerade livsmedelskontrollen. Verksamhetsplanen bedöms komma att följas avseende den styrda tillsynen. Den styrda tillsynen avseende miljöfarlig verksamhet ägnar under året särskild uppmärksamhet mot särskilt farliga kemiska produkter.

Behovsprioriterad tillsyn

Den behovsprioriterade tillsynen ligger inte helt i fas med verksamhetsplanen. Tillsyn avseende enskilda avlopp, radon och PCB bedöms följa planen. Tillsyn av enskilda avlopp har samordnats med lantbrukstillsynen. Tillsyn avseende mindre miljöfarliga verksamheter och mindre hälsoskyddsverksamheter samt tillsyn avseende förorenad mark ligger för närvarande inte i helt i fas med verksamhetsplanen. Orsaken till avvikelser gentemot verksamhetsplanen är resurskrävande inkommande ärenden/händelser som uppträtt under året. Se vidare under händelsestyrd respektive skattefinansierad tillsyn.

Den behovsprioriterade tillsynen bedöms inte fullt ut kunna genomföras enligt verksamhetsplanen då andra tillsynsinsatser har prioriterats.

Händelsestyrd tillsyn

Inkommande ärenden har handlagts. Resursbehovet avseende den händelsestyrda tillsynen har dock varit större än vad som beräknades i verksamhetsplanen. Detta beror bland annat på ett flertal resurskrävande ärenden rörande nedskräpning, farligt avfall och förorenad mark.

Behovet för den händelsestyrda tillsynen bedöms vara fortsatt stort under resten av året.

Skattefinansierad tillsyn

Obligatoriska uppgifter inom den skattefinansierade tillsynen som t.ex. remissyttranden, sanktioner, åtalsanmälningar har utförts enligt plan. Resursbehovet avseende den skattefinansierade tillsynen har dock varit större än vad som beräknades i verksamhetsplanen. Orsakerna till detta är bland annat ett flertal tunga remissärenden, omfattande utredningar/uppföljningar avseende förorenade områden, omfattande medverkan i kommunala planeringsfrågor (exempelvis ÖP, vattenskyddsområden, ny vattenverksamhet, VA-planering, klimatanpassning). Betydande resurser har också krävts avseende informations- och rådgivningsinsatser.

Övrigt

Kontorets medverkan i kommunala utvecklings- och samordningsfrågor, exempelvis avseende myndigheters service och bemötande, samordningsrutiner för

ärendehandläggning etc. kräver betydande resurser. Länsstyrelsen har aviserat en revision av kontorets livsmedelskontroll under hösten 2019. Förberedelser inför detta har krävt resurser under perioden.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 1: Anläggningar som är klassade med 4 kontrolltimmar eller fler ska inspekteras minst en gång/år	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 2: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga större kommunala anläggningar för produktion av dricksvatten (>1000m ³ /dygn) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Målet är uppfyllt.
Mål 3: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga restauranger som serverar rätter av malet/hackat kött hanterar faran Ehec så att faran elimineras eller risken att orsaka sjukdom reduceras till en acceptabel nivå.	Läggs in i tillsynsplaneringen	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 4: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga anläggningar med tillverkning av tårter, bakelser, smörgåstårter, smörgåsar och sallader, hanterar faran norovirus så att faran elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. I målet avses norovirus som riskerar att överföras från personal vid hantering av livsmedel.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Målet är uppfyllt.
Mål 5: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga detaljhandelsanläggningar (butiker) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att de uppgifter som anges i ingrediensförteckningarna stämmer med tillsatta ingredienser (minst fyra produkter per anläggning granskas).	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Målet är uppfyllt.
Mål 6: Vid behov av extra offentlig kontroll är målsättningen att sådan kontroll ska ske senast 4 veckor efter föregående planerad kontroll	Genom uppföljande tillsyn.	Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 7: Kontroll av ny anläggning ska utföras senast inom 4 veckor efter att verksamheten startat.	Genom tillsyn efter registrering.	Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 8: För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Redovisas i helårsbokslutet.

Mål 9: Handläggningen av ärenden rörande enskilda avlopp (tillstånd/anmälan) ska vara färdigbehandlade inom sex veckor (tillstånd/beslut ska ha upprättats). (tiden räknas från då ansökningshandlingar bedöms vara kompletta).	Uppföljning av handläggningen genom slumpmässigt urval ur ärendesystemet Vision.	Redovisas i helårsbokslutet.
Mål 10: Bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas. Tillsynen ska prioriteras inom följande områden: <ul style="list-style-type: none"> – Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status avseende näringsämnen – Inom samlad bebyggelse – I anslutning till kommunala verksamhetsområden – Där tillsyn aldrig bedrivits av enskilda avlopp och där det bedöms finnas risk för påverkan på vattendrag/sjöar, grundvatten eller dricksvatten.	Planering av tillsynen. Uppföljning via ärendesystemet Vision	Redovisas i helårsbokslutet. Tillsyn under våren 2019 har bland annat skett kring Stenebyälven, Bengtsfors.
Mål 11: Anläggningar med minireningsverk eller fosforfällor ska ha en fungerande egenkontroll. Tillsyn i intervall om 3–4 år.	Genom tillsyn.	Tillsyn gjordes 2016. Återkommer 2020.
Mål 12: Samtliga flytgödsel- och urinbrunnar ska ha täckning för att minska avgången av kväve.	Genom tillsyn.	Redovisas i helårsbokslutet.
Mål 13: Antal dispenser ska minska. Miljökontoret ska i samband med tillsyn verka för att lantbrukarna planera sin spridning av gödsel så att det ej förekommer spridning vid olämpliga tillfällen. Detta för att minska belastning av näringsämnen i våra vattendrag.	Uppföljning av behandlade dispensansökningar	Redovisas i helårsbokslutet.
Mål 14: Sjöar och vattendrag ska ha goda och stabila förutsättningar i enlighet med målen för kalkningsverksamheten	Genom kalkningsuppföljning	Uppgifter ännu ej tillgängliga. Redovisas i helårsbokslutet.
Mål 15: Radonhalten i samtliga flerbostadshus ska understiga 200 Bq senast 2020	Kartläggning av beståndet av flerbostadshus samt tillsyn med krav på mätningar och ev. åtgärder.	Redovisas i helårsbokslutet.

Mål 16: Samtliga potentiellt förorenade områden inom riskklass 1–2 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast 2050.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Redovisas i helårsbokslutet
Mål 17: samtliga 71 objekt som ska inventeras i branschklass 1–3 ska vara inventerade och riskklassade senast 2025.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Redovisas i helårsbokslutet

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2019	Status
Inventera statusen för skyddsområden för dricksvatten och vid behov verkar för att initiera uppdatering av dessa.	Planeras under hösten
“Incitament för energieffektivisering” tillsynsprojekt som en del i ordinarie tillsynen av miljöfarlig verksamhet.	Pågående
Inventera vissa utvalda verksamheter som använder särskilt farliga kemikalier.	Pågående
CLP-projekt där kemikalier i detaljhandeln kontrolleras.	Planeras under hösten
Kartläggning och tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden: Kartlägga och utföra riktad tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden under 2018–2020.	Påbörjas under hösten
Årlig avgift för lantbruk i intervallet 30–99 djurenheter: Klassa och informera de lantbrukare i intervallet 30-99 djurenheter som har tillsyn under året, att miljö- och energikontoret från och med nästkommande år kommer att ta ut fast årlig avgift enligt fastställd taxa för tillsyn och provning enligt miljöbalken.	Pågående
Ökad kunskap om biodammar: Kompetensutveckla oss kring denna typ av reningssteg samt andra alternativa reningssteg/efterpoleringssteg i syfte, att om lämpligt, ge alternativ till kemisk fosforfällning.	Pågående
Projekt hållbart kretslopp små avlopp: Pågående projekt som syftar till att hitta lösningar för att skapa kretslopp för enskilda avlopp. Då riktlinjerna för enskilda avlopp nu är fastställda ska nästa fas av projektet påbörjas. En målsättning är därvid att få till stånd en hygieniseringsanläggning. Miljöförvaltningen tar fram underlag för och håller informationsmöte med renhållningsansvariga och VA-chefer i kommunerna om förutsättningar och ansvarsfördelning mm. Eventuellt kan vi vara kommunerna behjälpliga med att ansöka om medel för investeringar i hygieniseringsanläggning. Samverkan med kommunernas VA-planegrupper.	Pågående

Uppföljande tillsyn på ej inkomna entreprenörsrapporter ska göras för att kontrollera om anordningen är byggd.	Pågående
Rums-, hus- och stuguthyrning (inventerings projekt)	Pågående

Ledning, kansli och administration

Arbetsgruppen hanterar följande arbetsområden; ledning/styrning, budgetfrågor, personalfrågor/personaladministration, förbunds- och nämndadministration, diarieföring/registrering, arkivering, fakturering, systemadministration, administration av hemsida, inköp, ekonomiuppföljning, delgivning och överklagandehantering.

Kansliet har fr.o.m. 2017 ansvar för att administrera hela det nya förbundet inklusive direktionens sammanträden. Detta innebär ett merarbete för kansliet gentemot tidigare. Arbetssätt och rutiner utvecklas för att möta detta behov. Samordnartjänster har inrättats för att avlasta förbundschefen. Rutiner och riktlinjer har upprättats och uppdaterats, bl.a. med anledning av GDPR. Betydande insatser avseende kvalitetssäkring av uppgifter/handlingar (bl.a. i ärendesystemet Vision) har gjorts. Det finns dock fortfarande stora behov avseende kvalitetssäkring i Vision och äldre handlingar. Effektivisering av Vision har gjorts genom uppdatering/genomgång av dokumentmallar och ärendemeningar/rubriker. Arbete pågår med att utveckla användningen av de funktioner som finns i systemet för att underlätta handläggning av ärenden. Den utökade samverkan mellan nämnd och direktion har också krävt extra insatser. Implementering av nytt ekonomisystem, med start 1 januari 2020, har under året tagit betydande tid i anspråk med utbildning, uppsättning, avstämningsmöten m.m.

Ett omfattande rekryteringsarbete har genomförts under våren till följd av att två personer slutat samt tre föräldraledigheter. Samtliga tjänster har återbeatts. HUV:s verksamhetövergång till Innovatum vid årsskiftet 2018/2019 kräver fortfarande resurser för att färdigställa vissa ekonomifrågor. En utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet pågår. Löneöversyn har hanterats enligt plan. Arbetet följer i huvudsak upprättad plan, det är dock tveksamt om en ny dokumenthanteringsplan hinner färdigställas innan årsskiftet.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 18. Miljönämndens beslut ska vara rättssäkra (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Andel överklagade beslut där miljönämndens beslut står fast	Uppföljning av nämndbeslut som överklagats.	Två ärenden har avgjorts under första halvåret 2019. I båda dessa har nämndens beslut stått fast.
Mål 19. Miljönämndens ärendebalans ska vara god (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Antal nya ärenden i relation till avslutade ärenden	Uppföljning av nya resp. avslutade ärenden i Vision	Nya ärenden: 1285 st. Avslutade ärenden: 1506 st. Ärendebalansen bedöms som god.
Mål 20. Finansieringen av miljönämndens myndighets- utövning ska till minst 50 % vara avgiftsfinansierad. Nyckeltal: Procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighets- utövning.	Uppföljning via ekonomisystem.	Redovisas i helårsbokslutet
Mål 21. Miljönämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av handböcker, vägledningar och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.	Uppföljning genom översyn av kompetens och utbildningsbehov.	Kompetensutveckling sker regelbundet.

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2018	Status
Översyn av styrdokument, rutiner och riktlinjer i förbundet	Styrdokument är fastställda. Flertalet rutiner/riktlinjer har uppdaterats och nya har tagits fram (bl.a. på grund av GDPR). Finns behov av fortsatt arbete med att uppdatera/utveckla rutiner och riktlinjer.
Ärendesystemet Vision; Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet. Utveckling av handläggarstöd, stöd för uppföljning m.m.	Arbete med handläggarstöd pågår. Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet pågår, det finns dock fortfarande ett stort behov av att kvalitetssäkra vissa uppgifter i Vision, framförallt avseende enskilda avlopp.
Kvalitetssäkring av vissa äldre handlingar	Pågår. Mycket arbete genomfört, men det finns fortfarande en hel del kvar.
Färdigställande av dokumenthanteringsplan	Arbete med att färdigställa dokumenthanteringsplanen pågår. Det bedöms tveksamt om dokumenthanteringsplanen kan färdigställas före årsskiftet.
Översyn av förbundets hemsida	Omarbetning av hemsidan har skett. Fortsatt översyn sker regelbundet.
Utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet	Pågår. Arbetsmiljöpolicy samt delar av arbetsmiljöhandbok framtagna. Arbetsgrupp finns för arbetet.
Överföring av uppgifter från kommunernas arkiv till miljö- och energikontoret	Vissa uppgifter har förts över. Omfattande arbete återstår.

Miljö- och energistrategiskt arbete

Dalsslands miljö- och energikontor har i uppdrag av kommunerna att initiera och samordna det miljö och energistrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. I dialog tillsammans med andra aktörer i samhället bidrar vi till en hållbar utveckling. Prioriterade insatsområden är vatten, miljöledning och energi/klimatfrågor (tonvikt på transporter). Följande miljömål ligger enligt verksamhetsplanen till grund för arbetet 2019 (dessa mål, som är en bearbetning av de nationella och regionala miljömålen, ingår även i förslaget till det miljöpolitiska programmet);

Miljömål 1: Begränsad klimatpåverkan

Miljömål 2: Giftfri miljö

Miljömål 3: Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet

Miljömål 4: Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Kommun- och förbundsgemensam inriktning av det miljö- och energistrategiska arbetet
DMEK har tillsammans med kommuncheferna under våren arbetat med processen för det förbundsgemensamma arbetet med att ta fram en hållbarhetskompass - en gemensam färdriktning för hållbarhet hos de fyra förbundskommunerna. Anlitad processledare är Magnus Ljung, statskonsulent vid SLU. DMEK har hållit informations-/utbildningsmöten kring FN:s hållbarhetsmål hos KS i samtliga kommuner. En gemensam workshop för KS, kommunchefer och utvalda tjänstemän i respektive kommun är bokad till 13 september.

Kommunerna och förbundet har även gjort åtaganden inom det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen i Västra Götaland. Åtaganden innebär att tillsammans med andra kommuner, länsstyrelsen och andra aktörer göra insatser som bidrar till att nå miljömålen.

Miljöledning och miljöutbildning i kommunerna och i förbundet

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1-6

Miljöledning

Miljöledningssystemet ska säkerställa att ett systematiskt miljöarbete integreras i myndighetens verksamhet så att miljöfrågorna beaktas vid genomförandet av myndighetens uppdrag. Syftet är att minska verksamhetens negativa och öka dess positiva miljöpåverkan. Målet med myndigheternas miljöledningssystem är att skapa ett systematiskt miljöarbete för att fortlöpande förbättra sin miljöprestanda.

Dialog angående hur miljöledningsarbetet kan implementeras i Stratsys har genomförts med kommunledningen och ansvariga för ledningssystemet i respektive kommun.

I Dals-Eds kommun ska den nya styrmodellen börja användas skarpt under 2019 av alla verksamheter. DMEK har tagit fram indikatorer och mätmetoder för antagna miljömål i Dals-Eds kommun. Arbetet med att integrera miljöledningen i den nya styrmodellen kommer att fortsätta under året.

Även i Bengtsfors kommun ska verksamheterna arbeta i Stratsys för första gången under år 2019 för att följa upp nyckeltal. DMEK har haft dialog med ansvariga för

ledningssystemet Stratsys för att diskutera hur de framtagna miljömålen kan arbetas in i det befintliga ledningssystemet för Bengtsfors kommun. Dialog och uppföljning kommer att fortsätta under 2019.

I kommunerna Mellerud och Färgelanda har arbetet med att ta fram mål och indikatorer legat vilande under våren. Dessa kommuner vill avvakta tills Hållbarhetsvisionen är klar.

Arbetet med miljörevisioner i Dals-Ed, Färgelanda och Bengtsfors kommun har initierats under våren 2019. Revisionerna planeras att genomföras under hösten 2019.

Miljörutiner, kommunikation samt utbildning för nyanställda

DMEK har reviderat och uppgraderat miljörutinerna för respektive kommun. Även en kortfattad information om miljöledningsarbetet har skrivits. Dessa har lagts ut på kommunernas intranät där de nyanställda uppmanas att läsa igenom texterna.

IT-enheten i Mellerud ska skapa en digital guidning angående miljöarbetet och DMEK kommer att samarbeta med IT-enheten för att hitta rätt informationsnivå.

Kommunledningen i Bengtsfors kommun önskar digital information till de nyanställda. DMEK har inlett dialog med IT-enheten på Bengtsfors kommun och företaget Junglemap för att se över hur detta kan göras. Förslag är att det utformas kortfattade utbildningar (nano utbildningar) om kommunernas miljöarbete. Även andra kommuner har uttryckt en önskan att skapa digitala utbildningar.

Giftfri förskola

Under våren har DMEK inventerat och skrivit åtgärdsförslag för två skolor i Bengtsfors kommun (Långevi och Björkåsens förskola).

Miljöstrategier från DMEK har närvarat på Dals-Eds öppna förskola i april 2019 för att informera föräldrar om kemikalier i vardagsmiljön för barn. Det planeras även utbildning på två olika förskoledistrikt i Bengtsfors till hösten 2019.

Energi- och klimatstrategiskt arbete

Arbetet har framförallt en inriktning till miljömål nr. 1 i verksamhetsplanen, "Begränsad klimatpåverkan"

Energi- och klimatstrategiskt arbete har genomförts utifrån två inriktningar. Kommunalt energistrategiskt arbete samordnar medlemskommunernas (inkl. Åmål) energi- och klimatarbete. Energi- och klimatrådgivningen (EKR) finansieras av Energimyndigheten och tillhandahåller opartisk energirådgivning till allmänhet, små och medelstora företag samt organisationer. Nedan redovisas en kort sammanställning för aktiviteter som är genomförda och pågående för de båda inriktningarna.

- *Löpande åtgärdsplanering i medlemskommunernas energigrupper.* Grupperna är fokuserade på åtgärder i den kommunal verksamheten. Under första halvåret 2019 genomfördes 11 stycken möten i medlemskommunerna. Exempel på ämnen och åtgärder som behandlats från dagordningarna: Biogastankning och/eller laddinfrastruktur för elbilar, Nyttja solceller för elproduktion i kommunala byggnader, Möjligheter till stöd för energiåtgärder, Lokalisera kommunala

byggnader med hög energianvändning, Uppdatering/Uppföljning av energi- och klimatstrategi, Mjuka/beteendeåtgärder.

- *Uppföljning och kommunikering av kommunernas energi- och klimatpåverkan.* Uppföljningar för Bengtsfors, Dals-Ed och Mellerud är genomförda och presenterade i kommunernas KSAU/KS under juni. I Åmål görs detta i KSAU den 25 september. I Färgelanda planeras detta in i samband med revidering av energi- och klimatstrategin under hösten.
- *Ansöka om externa medel för energi- och klimatrelaterade åtgärder och utredningar.* Under våren har "klimatklivet-projekt" pågått/redovisats för Laddstolpar Sunnanå och Rådahallen-Mellerud, Laddstolpe Stenebyskolan-Bengtsfors och installation av luft/vattenvärmepump på Kulturskolan i Dals-Ed. Utredningar och prioritering av lämpliga kommunala byggnader för solceller har genomförts och redovisats i Bengtsfors, Mellerud och Åmål. Dals-Ed redovisas i september, Färgelanda planeras också under hösten. Ansökningar för solcellsstöd (nu sänkt till 20% av investeringen) har lämnats in för fem anläggningar i Åmål samt Ängenäs äldreboende i Mellerud. En anläggning, Fågelvägens förskola i Dals-Ed har slutredovisats avseende solcellstödet.
- *Energi- och klimatrådgivning via riktade insatser och telefonrådgivning (EKR).* Telefonrådgivning erbjuds och pågår för alla målgrupper. Fyra företag har fått besök och kvalificerad hjälp att komma vidare i sitt energiarbete. Påtagligt ökat intresse för solenergi hos privatpersoner och företag som ofta leder till besök och i förlängningen installationer. Planerat insatsprojekt avseende solceller mot kyrkorna (med omgivande byggnader) är något försenat men återupptas efter sommaren.
- *Projektet; Tur och Retur – Hållbara resor mellan land och stad.* DMEK medverkar i arbetsgrupp och styrgrupp för detta pilotprojektet som undersöker nya möjligheter till en hållbar mobilitet på landsbygder. Fyrbodals kommunalförbund driver projektet med finansiering från energimyndigheten. Projektet kommer att kartlägga verktyg för mobilitetslösningar, utveckla och testa olika lösningar i Dals-Långed och på Orust. En workshop med "mobilitetsexperter" från Götaland hölls den 13 juni i Göteborg.
- *Projektet; Fossilfri gränsregion 2030.* Projektet innehåller flera arbetsområden (workpackages). DMEK medverkar i arbetsgrupper inom projektet. DMEK prioriterar delaktighet i WP4 (Workpackage4) som handlar om infrastruktur för fossilfria drivmedel (i synnerhet biogas).

DMEK är även initiativtagare till ett möte mellan Färgelanda kommun, Grönt Bränsle och Trollhättan Energi, som äger rum under hösten 2019. Syftet med mötet är att diskutera hur intresset ser ut för de olika aktörerna gällande etablering av en biogastankstation i Färgelanda, som en del av WP4.

Miljöanpassad offentlig upphandling

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1, 2, 5, 6

En uppföljning av miljökraven för levererade IT-produkter har slutförts under våren 2019. Rapporten presenterades för direktionen i april och har skickats ut till kommunernas IT-chefer samt upphandlingsansvarige.

DMEK har under våren 2019 bistått upphandlingsgruppen med den gemensamma upphandlingen för kommunerna; Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Säffle och Åmål, av lokalvårdsprodukter, genom att ta fram relevanta miljökrav för kosmetiska och kemiska produkter som har använts i förfrågningsunderlaget.

Hållbar samhällsplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1-6

Dalsslands katalysatorgrupp skapades, som ett resultat av projektet HNV-Link, för att underlätta arbetet på gårdsnivå med frågor som rör hållbar markanvändning. Katalysatorgruppen består av flera olika aktörer som genom sina kanaler kan underlätta arbetet med hållbar markanvändning i Dalssland. Gruppen arbetar under 2019 med att konkretisera syfte, roller och mål för att tillsammans bland annat kunna ansöka om medel för arbetstid och åtgärder gällande hållbar markanvändning i ett landskapsperspektiv.

Arbete pågår med att revidera texter till Melleruds kommuns översiktsplan efter samrådsremiss.

Arbetet med Dals-Eds nya översiktsplan pågår, miljöstrateg deltagar i ÖP-arbetsgruppen. Flera personer på DMEK, både i strateggruppen och i tillsynsgruppen har bidragit med texter till ÖP. Översiktsplanen ska gå ut på samrådsremiss senare i höst.

Den gemensamma avfallsplanen för våra fyra kommuner antogs i kommunerna förra året, i år har DMEK medverkat vid möten, bl.a. om ny entreprenadupphandling.

Färgelanda kommun har tagit fram förslag till lokal klimatanpassningsplan som nyligen skickats ut på remiss. DMEK yttrade sig över förslaget i augusti. DMEK förordar att kommunerna samverkar i arbetet.

Naturvårdsplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

Boken "Vägledning till Naturen i Dalssland" utgavs i juni 2017 och hemsidan www.naturidalssland.se publicerades samtidigt. Arbetsgruppen hade möte den 1 juni i år, och ser ett behov av en ny upplaga, samt en version på engelska, inför sommaren 2020. Möjligheterna för detta ska undersökas i höst.

Färgelanda kommun har tagit beslut om att undersöka förutsättningarna för att bilda ett kommunalt naturreservat vid Sundsbroområdet. Dialog har inletts med länsstyrelsen.

Fler övergripande strategier och program har remitterats till kommunerna/förbundet under sommaren. Strategi för skydd av skog i Västra Götalands län (skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen) och Handlingsplan för grön infrastruktur (länsstyrelsen) har besvarats under sommarmånaderna.

Vattenplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

DMEK deltar i kommunernas arbete med VA-planering. Bengtsfors och Mellerud har beslutade VA-planer, medan Färgelanda och Dals-Ed inte har nått så långt. En VA-plan ger en bra grund för att arbeta systematiskt med frågor om dricksvatten, avloppsvatten och dagvatten. I Dals-Ed utreds hur VA-frågorna ska hanteras i Nössemark. DMEK anser att det i dagsläget är oklart hur VA-frågorna bör hanteras för befintlig och tillkommande bebyggelse i det området. Samverkan är viktig mellan VA, Plan och Miljö.

Samverkansmöten har hållits mellan VA-cheferna och DMEK under första halvåret och visar ett ökat behov av samverkan. Bl.a. har ett LOVA-projekt startat som innebär en projektering/förstudie angående anläggande av en hygieniseringsanläggning för toalettavlopp från slutna tankar för att skapa kretslopp och kunna sprida denna resurs på åkermark.

DMEK deltar i flera av vattenråden, vilka är samverkansforum för alla intressenter inom respektive avrinningsområde, med syfte att medverka till vattenvårdande insatser. Gullmarns vattenråd initierade en LOVA-ansökan om åtgärdssamordning i övre delarna av Örekilsälvens avrinningsområde. Området har stora naturvärden (tex lax och öring) men det finns också betydande miljöproblem tex med näringsämnesbelastning, grumling och vandringshinder för fisk. Dals-Ed är projektägare. DMEK medverkar aktivt. Bred samverkan kommer att ske, bl.a. med markägare. Området ligger i Dals-Eds och Färgelanda kommuner. Projektet befinner sig i uppstartsfasen.

Det kan även nämnas att arbetet pågår med att bilda ett vattenvårdsförbund för Örekilsälven (inklusive Valboån), för att åstadkomma en bättre samordning av recipientkontrollen, bland intressenterna finns Färgelanda kommun, Munkedals kommun, Dals-Eds kommun, Västvatten, Lysekils kommun och Arctic Paper.

Inom Dalbergså/Holmsåns vattenråd pågår flera insatser i Teåkersälven, enligt Åtgärdsplanen för Teåkersälven (som togs fram 2018). En av åtgärderna är att DMEK nu, i ett LOVA-projekt, utreder hur en utrivning kan göras av dämnet vid Kårud, som i dagsläget utgör ett vandringshinder för fisk.

Miljö- och energikontoret medverkar i Dalsslands kanals vattenvårdsförbund/vattenråd genom en sekreterarfunktion. För närvarande utreds frågan om ett utvidgat kontrollprogram längs vattendraget och en förbättring av samarbetet med vattenmyndigheterna. Skolprojektet som pågår i flera år ska fortsättas och websidan kommer att förnyas under. Förbundet har genomfört en vattenvandring för allmänheten vid Tisslan (Tisselskogtrakten) i maj och planerar ytterligare en i september.

DMEK har, tillsammans med Vänersborgs kommun, startat pilotprojektet "Lokalt åtgärdsarbete mot övergödning i Lillån" (en del av Dalboslättan). Projektet finansieras av Havs- & vattenmyndigheten. Åtgärdssamordnare i projektet anställdes i februari. Referensgrupp och arbetsgrupp har skapats. Projektet nätverkar lokalt, regionalt och

nationellt. Flera markägare har visat intresse och projektet har presenterats i de lokala LRF-grupperna. Länsstyrelsens verktyg "Naturbruksplan" som kan användas som underlag vid dialog om hållbar markanvändning kommer att vidareutvecklas under projektets gång samt erbjudas till intresserade markägare. Fältarbetet har påbörjats.

DMEK har i samverkan med Vänersborgs kommun ansökt (via LOVA-medel) om en förlängning av pilotprojektet "Lokalt åtgärdsarbete mot övergödning i Lillån" samt om en utökning av projektet till att innefatta hela jordbruksområdet kring Dalbergså/Holmsån.

Samverkan och nätverk

DMEK har deltagit i kompetensutveckling och samverkan med andra aktörer till exempel Fyrbodals kommunalförbund, Länsstyrelsen, Hållbar Utveckling Väst och Fossilfritt Dalsland. Den 18–19 april arrangerade DMEK en konferens i Mellerud för alla miljöstrategier i länet, tillsammans med Hållbar Utveckling Väst.

Sammanfattande status i relation till verksamhetsplan 2019

Det miljö- och energistrategiska arbetet följer upprättad plan förutom en omprioritering av insatser gällande kommunernas miljöledningsarbete där en översyn och utvecklingsdialog har inletts.

Framtiden på kort och lång sikt

- Med miljö- och energikontoret samlat på en ort har förutsättningarna för att utveckla förbundets verksamhet ökat. Då förbundet fortfarande får ses som en relativt ny organisation finns ett behov att fortsätta utveckla förbundets lednings- och styrfunktioner, kvalitet och effektivitet, kompetens samt arbetsmiljö. Förbundet lägger stor vikt vid detta på både kort och lång sikt. För en fortsatt effektiv utveckling av förbundets verksamhet är det angeläget att personalen så snart som möjligt får en gemensam arbetsplats (idag sitter personalen "under två tak")
- Fortsätta verksamhets- och tillsynsplaner samt behovsutredningar bör präglas av att kontorets resurser används med syftet att åstadkomma största möjliga miljönytta för Dalsland. Ett sådant arbete sker fortlöpande. Viktiga faktorer i detta arbete utgörs av FN:s hållbarhetsmål, nationella/regionala miljömål, lagstiftning, lokala mål samt ekonomiska ramar. Samtliga medarbetare är involverade i detta arbete.
- Det är viktigt att fortsätta utveckla samsynen mellan kommunerna avseende förbundets roll, uppdrag samt de ekonomiska förutsättningarna för förbundets arbete.
- Det är angeläget att utveckla de gemensamma rutinerna och riktlinjerna inom miljö- och energikontoret i syfte att skapa enhetlighet och tydlighet. Detta är ett arbete som pågår och som sker på både kort och lång sikt.
- En fortsatt utveckling av samverkan mellan förbundet och kommunerna är angelägen. Förbundet arbetar aktivt med denna fråga. Miljö- och energikontoret har under början av 2018 föreslagit kommunerna specifika återkommande samverkansforum på både politisk nivå och tjänstemannanivå. Flera av dessa har startats, men det finns fortfarande behov av att utveckla detta. Förbundets ambition är att, utifrån tillgängliga resurser, fortsätta att utveckla denna process.

Resultaträkning

Belopp i tkr		Delår 201908	Budget 201912	Prognos 201912	Bokslut 201812
Verksamhetens intäkter	Not 1	16 452	18 109	18 858	36 402
Verksamhetens kostnader	Not 2	-15 368	-18 335	-18 821	-34 133
Avskrivningar	Not 3	-817	0	0	-1 699
Verksamhetens nettokostnader		267	-226	37	570
Finansiella intäkter	Not 4	2	0	0	3
Finansiella kostnader	Not 5	-9	0	0	-23
Resultat efter finansiella poster		260	-226	0	550
Extraordinära poster		0	0	0	0
Periodens resultat		260	-226	37	550

Nettoresultat

Belopp i tkr		Delår 201909	Budget 201912	Prognos 201912	Bokslut 201812
Ekonomi/finans (tidigare del av kansli)		0	0	0	0
Miljö- och energikontoret		260	-226	37	122
Hållbar utveckling väst		0	0	0	428
Summa		260	-226	37	550

Balansräkning

Belopp i tkr		Delår 201908	Bokslut 2018
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	Not 6	1 014	1 831
Finansiella anläggningstillgångar			
Summa anläggningstillgångar		1 014	1 831
Omsättningstillgångar			
Fordringar	Not 7	4 767	6 301
Kassa och bank	Not 8	10 804	3 961
Summa omsättningstillgångar		15 571	10 262
SUMMA TILLGÅNGAR		16 585	12 093
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
varav årets resultat	Not 9	3 527 260	3 267 550
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 10	1 218	760
Kortfristiga skulder	Not 11	11 840	8 066
Summa skulder		13 058	8 826
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		16 585	12 093
Soliditet		21,3%	27,0%

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Delår 201908	Bokslut 201812
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	260	550
Justering för av- och nedskrivningar	817	1 699
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 077	2 249
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	1 534	-1 380
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	3 774	-463
Kassaflöde från den löpande verksamheten	6 385	406
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i materiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyupptagna lån		
Amortering av skuld	-767	-1 225
Ökning av långfristiga fordringar		
Minskning av långfristiga fordringar	1 225	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	458	-1 225
Periodens kassaflöde	6 843	-819
Likvida medel vid årets början	3 961	4 780
Likvida medel vid periodens slut	10 804	3 961

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 201908	Bokslut 201812
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Årsavgifter tillsyn	1 737	2 598
Tillsyns- och provningsavgifter	1 563	1 994
Bidrag kalkning	2 107	3 865
Projektfinansiering HUV (Energimyndighet, VGR, Länsstyrelsen mfl.)	0	11 143
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Bengtsfors	2 218	3 264
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Dals Ed	1 084	1 576
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Färgelanda	1 490	2 173
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Mellerud	2 123	3 095
Bidrag energisamverkan + energimyndighet (VHT 2251)	969	1 363
Försälj tjänst energi och klimatrådgivning till annan kommun	118	172
EU-bidrag (SGO)	0	83
Intäkter bibliotekssystem	252	597
Intäkter lönesystem HR+	1 500	2 105
Intäkter ekonomisystem Agresso	946	1 238
Intäkter VA-system	124	295
Intäkter plan/bygg-system	155	173
Intäkter fastighetsbolagen	2	572
Extern finansiering av projekt hos miljökontoret	0	97
Övriga intäkter	64	0
S:a verksamhetens intäkter	16 452	36 402
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	9 011	21 571
Hyror	762	1 117
Material	65	390
Köpta tjänster	3 525	4 569
Övriga kostnader	2 005	6 486
S:a verksamhetens kostnader	15 368	34 133
Not 3 Avskrivningar		
Avskrivning ekonomisystem	414	621
Avskrivning Löne/PA-system	403	605
Avskrivning VA-system	0	278
Avskrivning plan/bygg-system	0	195
S:a avskrivningar	817	1 699

Avskrivning enligt plan grundas på inventariernas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade nyttjandeperioden, affärssystem 10 år och övriga inventarier 5 år
Avskrivningarna för VA system och plan/bygg system blev helt avskrivna under 2018

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 201908	Bokslut 201812
Not 4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter kundfordringar	2	2
Valutakursvinster	0	1
S:a finansiella intäkter	2	3
Not 5 Finansiella kostnader		
Dalslands Sparbank Ekonomisystem	3	3
Dalslands Sparbank Löne/PA-system	3	3
Dalslands Sparbank bibliotekssystem	0	0
Övriga räntekostnader	3	8
Övriga finansiella kostnader	0	1
S:a finansiella kostnader	9	14
Not 6 Materiella anläggningstillgångar		
<i>- varav maskiner och inventarier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 308	20 885
Årets investeringar	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-97	-577
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 211	20 308
Ingående ackumulerad avskrivning	-18 476	-17 354
Försäljningar/utrangeringar	97	577
Avskrivning	-817	-1 699
Utgående ackumulerade avskrivningar	-19 196	-18 476
<i>- specifikation maskiner och inventarier</i>		
Ekonomisystem	207	621
Löne/PA system	807	1 210
VA-system	0	0
Bilar	0	0
Bibliotekssystem	0	0
Plan/ Bygg-system	0	0
S:a materiella anläggningstillgångar	1 014	1 831
Not 7 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	500	1 824
Skattkonto	159	1 420
Moms	197	466
Lönefordran	0	0
Förutbetalda hyror	33	89
Förutbetalda kostnader	399	815
Upplupna intäkter	3 283	1 019
periodiseringsfordringar	197	667
S:a kortfristiga fordringar	4 768	6 301

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 201908	Bokslut 201812
Not 8 Kassa och bank		
Bank	10 804	3 961
S:a kassa och bank	10 804	3 961
Not 9 Eget kapital		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	3 267	2 717
Årets resultat	260	550
Utgående balans eget kapital	3 527	3 267
<i>- varav saldo Hållbar utveckling Väst</i>		
Ingående värde	445	17
Årets resultat	0	428
Utgående värde	445	445
<i>- varav saldo Energisamverkan, Dalsland</i>		
Ingående värde	0	-1 190
Flyttat till Miljö- och energikontoret	0	1 190
Årets resultat	0	0
Utgående värde	0	0
<i>- varav saldo Miljönämnd</i>		
Ingående värde	2 822	2 972
Överfört från Kansli, Inköp och Energisamverkan	0	-271
Årets resultat	260	122
Utgående saldo	3 082	2 822
<i>- varav saldo Kansliet</i>		
Ingående värde	0	792
Överfört till Miljö- och energikontoret		-792
Årets resultat		0
Utgående saldo	0	0
<i>- varav saldo Inköp</i>		
Ingående värde	0	127
Överfört till Miljö- och energikontoret		-127
Årets resultat		0
Utgående saldo	0	0
Not 10 Långfristiga skulder		
Ingående skuld	760	1 985
Nya lån	0	0
Amortering inom 1 år, återföring	1 225	0
Amortering enligt plan	-767	-1 225
S:a långfristiga skulder	1 218	760
Kreditgivare		
DS Bibliotekssystem	0	0
DS Ekonomisystem	908	775
DS Löne/PA system	310	1 210
Amortering kommande år	0	-1 225
S:a kreditgivare	1 218	760

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 201908	Bokslut 201812
Not 11 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	-101	1 481
Kommande års amortering	0	1 225
Utgående moms	240	491
Arbetsgivaravgifter/ kollektiva avgifter	278	681
Preliminärskatt	253	360
Semesterlöneskuld	519	725
Pensionskostnader individuell del	318	712
Särskild löneskatt individuell del	845	782
Övriga kortfristiga skulder	2 527	187
Inkomstförskott	6 961	1 421
S:a kortfristiga skulder	11 840	8 066
<i>Beviljad checkkredit 6000 tkr.</i>		
Not 12 Överskottsfond, tjänstepensioner		
Överskottsmedel	0	4
S:a överskottsfond	0	4

Redovisningsmodell

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen. Årsredovisningen ska enligt lagen innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunalförbundets interna redovisning tillkommer även driftredovisning och investeringsredovisning.

Modellens delar och samband

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer; verksamhetens nettokostnader, som redovisar resultatet av den egentliga verksamheten; resultat före extraordinära poster, som redovisar resultatet av den löpande verksamheten; samt årets resultat som även inkluderar extraordinära intäkter och kostnader. Årets resultat utvisar förändringen av det egna kapitalet. Årets resultat innefattar hela kommunalförbundets verksamhet.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt. Balansräkningen visar värdet av kommunalförbundets tillgångar och hur dessa tillgångar har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av skulder utgör det egna kapitalet, kommunalförbundets förmögenhet.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten. Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Driftsredovisningen visar de enskilda verksamhetsområdenas redovisade intäkter och kostnader samt nettobudget.

Investeringsredovisningen är en beskrivning av kommunalförbundets investeringsverksamhet under året.

Övergripande redovisningsprinciper

I den löpande redovisningen och vid upprättande av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper, vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Principerna som tillämpas innebär att en återhållsam bild av kommunalförbundets ekonomi redovisas, i enlighet med god redovisningssed. Analysen av den finansiella utvecklingen och ställningen baseras på antagandet att dessa principer har följts.

Principen om pågående verksamhet – Denna princip har stor betydelse för redovisningen, främst vad gäller tillgångsvärderingen och det sätt på vilket tillgångar redovisningstekniskt anses förbrukas. Här kommer förväntningar på framtiden in.

Principen om öppenhet – Öppenhetsprincipen handlar dels om myndigheters offentlighetsprincip, dels om ett förhållningssätt där största möjliga öppenhet alltid eftersträvas.

Försiktighetsprincipen – Försiktighetsprincipen innebär att värdering av redovisningsposter ska göras på ett sådant sätt att resultatet under inga omständigheter överskattas utan hellre underskattas.

Kongruensprincipen – Kongruensprincipen innebär att konsekventa mätprinciper ska tillämpas över tid.

Matchningsprincipen – Matchningsprincipen innebär att värderingen av tillgångar och skulder sker på ett sådant sätt att intäkter och kostnader som hör samman redovisas under samma redovisningsperiod.

Väsentlighetsprincipen – Väsentlighetsprincipen kan medföra avsteg från matchningsprincipen i och med att endast väsentliga redovisningsposter behöver periodiseras.

Kommunal redovisningslag

Kommunalförbundet ska enligt den kommunala redovisningslagen följa god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för de förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden som är kända fram till dess årsredovisningen upprättats redovisas.

I 2019 bokföring och delårsbokslut tillämpas i allt väsentligt den kommunala redovisningslagens bestämmelser samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Notering: Särredovisning för revisorns kostnader för granskning av årsbokslut, dvs faktiska kostnaden revisionskostnaden har inte specificerats i delårsbokslutet.

Tillämpning av redovisningsprinciper i övrigt

- Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.
- Avskrivning sker på tillgångens anskaffningsvärde. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med 3 år för datorer, 5 år för inventarier och bibliotekssystem och 10 år för ekonomisystem och löne-/PA-system. Avskrivning påbörjas under det år tillgången tas i bruk.
- Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid etc. redovisas under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.
- Pensionsskuld och pensionskostnad beräknas av Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). Pensionsrättigheter intjänade från och med 1998 har betalats in via försäkring hos KPA och är kostnadsförd i den mån de ej avser s.k. avgiftsbestämd ålderspension (individuell del). Den avgiftsbestämda delen avseende år 2015 är kostnadsförd och redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga pensionskostnader har belastats med särskild löneskatt.